Vrijdag 2 Juni 1944 — DAGBLAD — 61ste Jaargang No. 4221

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog
Redactie-adres Consciëntiesteeg 27. telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I.
Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Via Casilina doorgesneden.

Stimson: „De periode voor beslissende actie is aangebroken".

Duitse bezetting van Bulgarije?

WOORDEN VAN DEN HEILIGEN VADER.

Spreekt op Zijn Naamdag.

Hugh Moore seint uit Londen:

Zijne Heiligheid de Paus heeft in een rede tot het College van Cardinalen de hoop geuit, dat „de vrede spoedig zal komen over Rome's heuvelen en over de gehele wereld", doch voegde hieraan toe, dat „de eis voor een totale overwinning de oorlog slechts kan verlengen". In een radiorede, welke in de Italiaanse taal uitgesproken werd richtte de Heilige Vader een verzoek aan de overwinnaars om hoop te geven aan de overwonnenen.

Na te hebben opgemerkt, dat de legers thans binnen zicht van Rome komen, zeide de Heilige Vader, dat wie de hand opneemt tegen de Eeuwige Stad, „een ernstige verantwoordelijkheid zal hebben te dragen voor toekomstige generaties".

Den Cardinalen dankend voor Hun goede wensen op Zijn naamdag zeide de Paus, dat het conflict een geweldige omvang van wreedheid en vernieling heeft bereikt. Hij voegde hieraan toe, dat wat een jaar geleden onmogelijk scheen thans de vreselijke weerkelijkheid is geworden: „de Heilige Stad Rome ligt thans in het slagveld".

Hij zeide, dat een „zekere consideratie in acht genomen wordt" ten opzichte van Rome (een andere vertaling van dezelfde pasage luidde: „Niettemin moeten wij temidden van zoveel pijn erop wijzen, dat de luchtaanvallen op de gebieden binnen Rome zijn uitgevoerd met grotere zorgvuldigheid").

Bij het citeren van een historicus der 19e eeuw zeide de Heilige Vader, dat Rome goede redenen heeft voor de wereld om te worden geëerbiedigd en ongeraakt gelaten te worden. „Rome, heeft verschrikkelijke dagen gehad in zijn geschiedenis", zo vervolgde Hij, „in de 16e eeuw, in de 18e en bij vele andere gelegenheden".

„Bij al deze gelegenheden slaagden de Pausen van die tijd erin een ramp te voorkomen en redden zij velen door de deuren te openen voor vluchtelingen van elk geloof en elke nationaliteit. Maar wat waren aantallen van 6000 of 7000 vluchtelingen vergeleken bij de duizenden van thans?"

„Tot het uiterste van Onze kracht en geholpen door zovele goede mensen zijn Wij dikwijls tussenbeide gekomen. Niettegenstaande de schendingen van Onze rechten hebben Wij getracht de bevolking van Rome en omstreken te helpen door haar van voedsel te voorzien.

Wij openden ook onderhandelingen teneinde voedsel over zee aan te voeren. Maar de toestemming van één oorlogvoerende laat nog op zich wachten".

Voortsprekende zeide de Paus: „Wij hebben alles geprobeerd om Rome een der donkerste ogenblikken van zijn geschiedenis te besparen. Het is Onze grootste plicht om de wetten van Onzen Heer te volgen gelijk Petrus deed. In alle naties van de wereld verlangt men naar een toekomstige nieuwe orde. Doch deze nieuwe orde moet gesteund worden door rechtvaardige en goed afgewogen morele en materiël garanties. De hoop op een toekomstige vrede zou een betere grond hebben en realistischer zijn, indien er niet zovele godsdienstige bewegingen waren, die zich afgescheiden hebben van de Christelijke Kerk en afzonderlijke kerkgenootschappen gevormd hebben."

Ten slotte zeide de Heilige Vader nog: „Wij aarzelen niet nogmaals te herhalen met volkomen onpartijdigheid en gerechte vastberadenheid, dat wie zou durven de hand op te nemen tegen Rome schuldig zal zijn aan moedermoord voor de huidige wereld en voor het eeuwige oordeel van God."

De luisterpost van de Associated Press te Londen meldde, dat de ontvangst van 's Pausen rede uitmuntend was. De stem van den Paus werd beschreven als krachtig, kalm en helder. De luisteraars zeiden, dat de Heilige Vader vooral met grote nadruk sprak toen hij de hoop tot uiting bracht, dat Rome gespaard zal worden voor de verschrikkingen des oorlogs.

DE ITALIAANSE STRIJD.

Als volgt luidt het communiqué, dat hedenmorgen door het Geallieerde Hoofdkwartier te Napels werd uitgegeven:

„Te land: Hevige gevechten werden overal langs het front der Geallieerde legers in Italië voortgezet. De troepen van het vijfde leger hebben zich gevestigd op de Monte Artemiso ten Noord-Oosten van Velletri. Dit betekent een penetratie in het vijandelijk defensie-systeem aan de Valmontone-Velletri linie.

Een zeer koppige tegenstand wordt ondervonden door de strijdkrachten die deze doorbraak maakten. De opmars van het achtste leger duurt voort over de Verkeersweg No. 6. De Britse troepen oefenden in een sector zulk een grote druk uit op de vijandelijke achterhoede, dat de vijand geen afbraak kon uitvoeren.

Ter zee: Geallieerde oorlogsschepen beschoten de vijandelijke batterijen in het gebied van Ardea met goede resultaten. Er konden branden worden waargenomen.

In de lucht: Middelzware bommenwerpers vielen gisteren troepenconcentraties, steden in vijandelijk bezit, wegen en bruggen in het gevechtsgebied en ten Noorden van Rome aan. Lichte bommenwerpers en gevechtsbommenwerpers waren actief tegen troepen, kampementen parkeerterreinen van motorvoertuigen en kanonstellingen in het gevechtsgebied alsook spoorlijnen en bruggen in Midden-Italië. Andere lichte vliegtuigen vielen vliegvelden, spoorlijnen, motorvoertuigen en troepen in Joegoslavië aan. Er werden geen operaties uitgevoerd door zware bommenwerpers. Van deze verrichtingen worden 4 onzer vliegtuigen vermist. 9 Vijandelijke vliegtuigen werden overdag boven het gevechtsgebied gezien. De Geallieerde luchtmacht in het Middellandse Zeegebied voerde ongeveer 1900 enkelvluchten uit.

In de afgelopen nacht vielen zware en middelzware bommenwerpers doelen in de buurt van Szolnok in Hongarije uit." (Napels, (AP) 2.6).

PERSCONFERENTIE VAN HULL.

Cordell Hull zeide op een persconferentie te geloven, dat practisch al de landen het in hun belang zullen beschouwen de volste samenwerking te bieden aan de kleine mogendheden in alle internationale betrekkingen. Deze opmerking maakte hij in antwoord op een vraag over de verklaring van den Nederlandsen Minister Eelco N. van Kleffens, dat de kleine naties geen na-oorlogse vredesorganisatie kunnen steunen, welke beheerst wordt door de Verenigde Staten, Rusland, Groot Britannië en China. Hull zeide als commentaar, dat de Verenigde Staten trouw zijn aan de vrijheid. Hij legde er de nadruk op, dat in de vroege geschiedenis der Verenigde Staten men de revolutionaire regeringen van Zuid-Amerika erkend heeft die het „Spaanse juk" afwierpen.

Hull zeide verder nog geen antwoord ontvangen te hebben op de uitnodiging aan Londen, Moskou en Tsjungking om de wereldorde te b[illegible]en.

Hull zeide, dat de Noordamerikaanse regering wacht op officiële verklaringen over het geval van het Portugese stoomschip „Serpa Pinto" alvorens in staat te zijn te handelen zoals zij misschien zou willen handelen. De „Serpa Pinto" werd aangehouden door een nazie-duikboot, welke twee Noordamerikanen aan boord nam als gevangenen en dreigde het schip tot zinken te zullen brengen. In het verleden hebben de Verenigde Staten geprotesteerd door bemiddeling van hun beschermende mogendheid — in casu Zwitserland — wanneer incidenten plaats vonden waarbij het internationaal recht betrokken was. De Portugese Ambassade te Washington zeide, dat de quaestie blijkbaar wordt opgenomen in Lissabon. Met het oog op het feit, dat twee Portugese burgers het leven verloren, wordt een Portugees protest aan Duitsland waarschijnlijk geacht (Washington, (AP) 1.6).

ROMEINEN ZIEN HET VUUR.

De Columbia Broadcasting System zeide in een uitzending uit Bern, dat de inwoners van Rome de rook en de lichtflitsen van de slag konden zien door verrekijkers en telescopen en de strijd zo nabij is, dat „het gedonder der kanonnen met een regelmaat als werd een machinegeweer afgevuurd de huizen in Rome doet trillen terwijl de ramen dag en nacht ratelen" (New York, (AP) 1.6).

AANKOMST IN MOSKOU.

De Noordamerikaanse Ambassadeur W. Averell Harriman is Donderdag in Moskou aangekomen met Eric Johnston, Voorzitter van de Noordamerikaanse Kamer van Koophandel (Moskou, (AP) 1.6).

Vaderlandsliefde

door

PATER JAC. VAN DER VELDT, O.F.M.

Schrijvers en dichters hebben de vaderlandsliefde, gelijk vele andere liefden, in gloedvolle woorden verheerlijkt. Door de eeuwen heen hebben zij millioenen ontroerd door dat sentiment, dat in ons allen leeft, onder woorden te brengen. Want vaderlandsliefde is ongetwijfeld een sentiment. Ons gevoel zet daar kleur en geestdrift bij. Maar ... wanneer onze zeelieden, die elk ogenblik gevaar lopen getorpedeerd te worden, alleen op de olie van hun gevoel moesten drijven, dan waren ze allemaal al lang gezonken.

Vaderlandsliefde is op de eerste plaats de overtuiging, dat wij, naast God en onze ouders, aan het vaderland te danken hebben wat wij zijn. En uit die overtuiging spruit een gevoel van aanhankelijkheid en dankbaarheid voort, maar ook — en dat is van krachtiger waarde — de wil om zich aan de dienst van het vaderland te wijden. Wij „voelen" ons verplicht aan het belang van het vaderland — die zielengemeenschap van mensen, geboren op zelfde plaats — te arbeiden en het te verdedigen met terzijdestelling van persoonlijke belangen, zo nodig zelfs ten koste van het leven.

Over die plicht hoort men somtijds schrampere opmerkingen. Men hoort nogal eens het Latijnse gezegde, dat Cicero aan Ennus ontleende: Ubi bene, ibi patria — waar het mij goed gaat, daar is mijn vaderland. Het is waar, dat in tijd van oorlog het gevoel van vaderlandsliefde bij veruit de meeste mensen wakker wordt, maar niet allen schijnen er zo zeker van te zijn, dat vaderlandsliefde niets anders is dan een staaltje van dure plicht. En toch is dit een uitgemaakte zaak. Ik moge hiervoor drie uiterst betrouwbare „gezagslieden" aanhalen, allen „christelijk" en levende in verschillende tijden en onder verschillende omstandigheden.

Een man van een bijna legendarisch patriottisme was de grote Cardinaal Mercier, gedurende vier jaren de ongekroonde Koning van België, die den Duitsers meer afbreuk gedaan heeft dan hele divisies van de Geallieerden, omdat — zoals Mgr. Baudrillart in de lijkrede op den groten Cardinaal zei — hij hun de eeuwige waarheden toonde, waarover niet wordt geredetwist, maar die eenvoudig worden aanvaard of geloochend en waarvoor alle mensen beven.

Welnu, in zijn beroemde Herderlijke Brief van Kerstmis 1914, die genoemd is de Magna Charta van de rechten en plichten van een land in oorlog, heeft de Cardinaal de plicht van vaderlandsliefde vastgesteld in de volgende allesomvattende zin: „De eerste denkers van het oude Griekenland en Rome plaatsten patriottisme aan de top van de natuurlijke deugden... De godsdienst van Christus heeft vaderlandsliefde tot wet verheven; niemand kan een volmacht Christen zijn, die niet een volmaakt patriot is".

Het is interessant te zien, wat de leraar der Christelijke philosophie, St. Thomas van Aquine, te zeggen heeft over vaderlandsliefde. Ze is volgens hem een deugd, en wel een speciale deugd, onderscheiden van de charitas en gebaseerd op de cardinale deugd van rechtvaardigheid, omdat een mens het meest verplicht is — na God — aan zijn ouders en aan het vaderland. Daarom stelt St. Thomas op de hiërarchische ladder der piëteitsdeugden patriottisme onmiddellijk na de godsdienst en op één lijn met ouderliefde.

In de zo juist aangehaalde text vinden wij nog een passage, welke eigenaardig belangwekkend is voor de moderne tijd, omdat St. Thomas daarin zegt, dat de vaderlandsliefde zich niet alleen moet uitstrekken tot de medeburgers van ons eigen land, maar ook...... tot onze bondgenoten: „in cultu autem patriae intelligitur cultus omnium concivium et omnium patriae amicorum". Onder „vrienden van het vaderland" moet men klaarblijkelijk verstaan wat wij in moderne termen „Geallieerden" noemen.

Van den Aquinaat moet men nooit veel sentimentaliteit verwachten. Hij is veel te nuchter om uit te weiden over het gevoelselement in vaderlandsliefde en blijft alleen staan bij de practische implicaties door te leren, dat wij ten overstaan van onze land- en bondgenoten verplicht zijn tot „officium" en „cultus": „sanguine junctis patriaeque bene volis officium et diligens tribuitur culuts". Deze karakteristieke Latijnse woorden kunnen waarschijnlijk het best aldus vertaald worden, dat het vaderland en zijn vrienden recht hebben op onze plichtsbetrachting en dienstvaardigheid.

Uit den treure wordt de opmerking herhaald, dat een mens niet mag schromen, zo nodig zelfs zijn leven te geven in dienst van het vaderland. St. Thomas leert dat ook en geeft meteen het bewijs voor de redelijkheid van deze opvatting. Dat bewijs haalt hij natuurlijk niet uit een min of meer onbestemd gevoel, maar, typisch metaphysiek als altijd, baseert hij het op het axioma, dat het geheel meer is dan de delen. Hij eist, dat wij ons vaderland meer beminnen dan ons zelf „quia unaquaeque pars naturaliter plus amat commune bonum totius, quam particulare bonum proprium".

Deze aanhalingen lijken mij nuttig omdat zij tegenover het sentimentele woordenspel, waaraan de tegenwoordige tijd wel erg rijk is, de redelijke opvattingen van een wijsgeer stallen, — opvattingen, die daarom van des te meer waarde zijn omdat zij ons laten zien hoe en waarom wij verplicht zijn, na God het vaderland — evenals onze ouders — meer te beminnen dan ons zelf, en wel in dienstvaardige liefde.

Dezelfde leer vinden wij samengevat in de korte en zeer bondige woorden van de derde autoriteit, die ik hier wenste aan te halen en die de betrouwbaarste aller getuigen is. Hij leefde ongeveer 2000 jaar geleden en vele mensen kwamen tot hem, omdat zij niet wisten tot wie anders te gaan, want zij waren overtuigd dat hij „de woorden des eeuwigen levens" bezat.

De eerste „Christen" heeft eens

Wordt vervolgd op pagina 2.

Het nieuws van vandaag.

Terwijl de Geallieerde troepen binnen zicht van Rome tegen de Duitse linies hameren, heeft Zijne Heiligheid Paus Pius XII in een redevoering tot het College der Cardinalen ter gelegenheid van Zijn Naamdag de hoop tot uiting gebracht, dat „de vrede spoedig komen zal over de heuvelen van Rome en over de gehele wereld." Gelukkig kon de Heilige Vader mededelen, dat de luchtaanvallen op Rome met consideratie geschieden, maar niettemin waarschuwde Hij, dat „wie de hand opneemt tegen Rome, zich schuldig zal maken aan moedermoord voor het oog van de wereld en voor het eeuwige oordeel van God."

De keuze of Rome al dan niet verdedigd zal worden, ligt bij de Duitsers, als zij ten minste niet volkomen verpletterd worden in de slag, welke op het ogenblik woedt ten Zuiden van de Eeuwige Stad. Langs de linie tussen Valmontone en de zee bieden zij een koppig verzet tegen de Geallieerde aanvallen, hoewel zij niet overal de troepen van Generaal Clark weten tegen te houden. Een laat bericht zeide, dat de Geallieerde troepen bij een aanval in Oostelijke richting de Via Casilina bij Valmontone hebben doorgesneden, zodat de terugtocht van de overige Duitse strijdkrachten meer naar het Zuiden over deze verkeersweg voorlopig niet mogelijk is. Het achtste leger zit den vijand op de hielen bij zijn terugtrekking ten Noorden van Frosinone. Men nadert al de stad Ferentino en soms wordt zulk een grote druk geoefend op de vijandelijke achterhoede, dat hij niet eens in staat is behoorlijk mijnen te zaaien en de weg te blokkeren.

De Geallieerde luchtstrijdkrachten vallen vijandelijke concentraties en verbindingswegen aan, maar in de afgelopen nacht hebben bommenwerpers uit Italië ook een aanval gedaan op de stad Szolnok in Hongarije — 50 kilometer ten Oosten van Boedapest.

De Balkan trekt ook weer de aandacht doordat de Duitsers melding maakten van de vorming van een nieuw cabinet op een wijze, welke te kennen geeft, dat zij het land overmeesterd hebben op dezelfde wijze als indertijd Hongarije.

Koning Petar van Joegoslavië heeft aan Dr. Ivan Subasic opgedragen een nieuw cabinet te vormen en richtte een oproep aan Serben, Croaten en Slowenen om hun geschillen bij te leggen.

De luchtaanvallen op de vijandelijke spoorwegen en militaire doelen in West-Europa worden heden voortgezet, nadat in de afgelopen nacht de Raf een kleine strijdmacht uitzond.

DON LUIGI STURZO OVER ITALIE'S TOEKOMST-IV.

„Het Verdrag van Lateranen zal gehandhaafd blijven" voorziet Don Sturzo.

door

G. R. BRUNST.

De nieuwe Italiaanse Staat die uit de asse van het Fascisme zal herrijzen zal het Verdrag van Lateranen van 1929, dat de Romeinse Quaestie regelde en de tegenwoordige positie van het Vaticaan vaststelde, eerbiedigen.

Don Sturzo grondt zijn bewering op „zijn overtuiging dat alle Italianen, zowel rechtse als linkse, geen werkelijk bezwaar hebben tegen het Verdrag, maar het integendeel onveranderd gehandhaafd willen zien".

Van de andere kant denkt hij dat enkele linkse partijen de annulering van het Concordaat, dat tegelijk met het Lateraans Verdrag gesloten werd, zullen eisen. Dit concordaat regelt de betrekkingen tussen Kerk en Staat in Italië.

Don Sturzo sprak de hoop uit dat geen enkele Italiaanse regering een eenzijdige nietigverklaring van het Concordaat zal bewerkstelligen en dat de Wetgevende Vergadering die na de oorlog het nieuwe Italiaanse regiem moet instellen en de nieuwe grondwet moet ontwerpen, het Concordaat niet zal opzeggen zonder voorafgaande onderhandeling met de Heilige Stoel.

Twee verschillende zaken.

Deze twee zaken — het Verdrag en het Concordaat — moeten afzonderlijk beschouwd worden, ofschoon zij nauw met elkander verwant zijn (wijlen Pius XII heeft zelfs eens gezegd dat zij tezamen staan of vallen). In het na-oorlogse Italië zullen zij echter twee afzonderlijke punten van bespreking uitmaken.

Met betrekking tot het Verdrag van Lateranen, wees Don Sturzo erop dat mannen als de professoren Salvemini en Borghese, beiden welbekend om hun strenge critiek op de Kerk en ook de Italiaanse socialisten en communisten en de Actie Partij waarvan Graaf Sforza een van de voornaamste leiders is, allen van mening zijn dat het Verdrag gehandhaafd moet blijven [1]).

„Ik heb vernomen dat sommigen een formele herziening van het Verdrag voorstellen, teneinde enkele kleine wijzigingen aan te brengen en voornamelijk om de naam van Mussolini die het in 1929 namens Italië tekende te verwijderen.

Zij zijn van mening, dat indien alle sporen van het Fascisme uitgewist moeten worden in Italië, ook het Concordaat in dat opzicht een herziening behoeft.

Volgens mij is dit vrij onbelangrijk voor de Kerk, tenzij men hier ook weer te ver ga. Deze quaestie van het Concordaat is zeer delicaat, en het is de plicht van iederen Italiaan om een botsing tussen Kerk en Staat te voorkomen. Is zulk een botsing in vredestijd reeds gevaarlijk, hoeveel te meer in een tijd als deze, die zo noodlottig is voor Italië en voor de gehele wereld.

Verkeerde opvatting van het doel van het Concordaat bij velen.

Ik weet zeker dat heel wat personen die hun wantrouwen in het Concordaat uitspreken het nooit gelezen hebben. Zij zijn er tegen omdat zij denken dat het hoofddoel van het Concordaat was het tot stand brengen van medewerking tussen de Kerk en het Fascisme in Italië.

Maar zoals ik in 1943 in een serie artikelen bewezen heb vloeide de noodzaak van het Concordaat voort uit de kerkelijke toestand die door de Italiaanse wetten geschapen werd voor het Fascistische tijdperk.

„Ofschoon deze artikelen van mij velen een beter inzicht hebben gegeven in de positie van de Kerk in Italië, blijft er toch nog bij velen het denkbeeld dat het Concordaat een instrument is waardoor het der Kerk mogelijk wordt om zich te mengen in het politieke leven van Italië".

Voor zover ik weet wordt deze aangelegenheid nu met rust gelaten in Italië omdat de vijf partijen van het Comité van de Bevrijding een „godsvrede" hebben gesloten, (een van deze partijen is de Christelijk Democratische Partij). Maar in de Verenigde Staten van Amerika heeft men nooit opgehouden over dit punt te spreken. De Italiaanse pers in de Verenigde Staten en de boeken die er over Italië verschijnen staan er vol van. Enkele weken terug drong ik er in een brief aan een hier in het Italiaans verschijnende krant op aan dat wij ook in de Verenigde Staten een dergelijke „godsvrede" moesten sluiten. Ofschoon mijn brief niet naar aanleiding van zijn artikelen geschreven was, antwoordde een communistisch blad in New York dat alles wel terecht zou komen als het Vaticaan zich maar uitsluitend op godsdienstig terrein hield. Maar als het Vaticaan zich met de politiek gaat bemoeien zou wel eens iemand bij de gewijde deuren kunnen aankloppen en zeggen: „Sancte Pater, gladius Vester est verbalis, noster realis est". (Het Latijn voor rekening van het Communistisch blad). Deze zin heeft betrekking op de Europese politiek van Stalin. Maar dit is weer een andere quaestie. Wie zegt dat Stalin zijn godsdienstpolitiek niet zal veranderen?"...

Monarchie?

Don Sturzo vervolgde: „Het voornaamste vraagstuk voor het Italië van morgen is niet het Vaticaan of het Concordaat met de Heilige Stoel, maar zoals ik reeds gezegd heb, het „monarchale vraagstuk". Daarom is volgens mij de beste weg om — teneinde een botsing met de Kerk te voorkomen — het vraagstuk van het Concordaat opzij te zetten tot na de vorming van een nieuw regiem in Italië en de oplossing van de monarchale quaestie.

Het zou inderdaad zeer lastig en moeilijk zijn als de twee twistpunten: Republiek of Monarchie en Concordaat of geen Concordaat terzelfdertijd door dezelfde Wetgevende Vergadering behandeld zouden moeten worden.

Ofschoon beide vraagstukken thans in het brandpunt der belangstelling staan, zijn zij geenszins aan elkander verwant. Neem bijvoorbeeld een katholiek land zoals België, een monarchie zonder Concordaat; aan de andere kant het katholieke Polen, een republiek met een concordaat, Tsjechoslowakije, een republiek met een Modus Vivendi.

Zes staten van de Republiek van Weimar hadden concordaten met de Heilige Stoel, waaron-

[1]) Jongstleden Vrijdag bevatte Dagblad Amigoe di Curaçao een telegram uit Vaticaanstad, volgens hetwelk Carlo Pacelli, rechtsgeleerd raadsman van het Vaticaan, in ‚Ecclesia' eveneens de onschendbaarheid van het Lateraans Verdrag betoogt.

der Pruisen met een sociaal-democratische regering.

Als de Italiaanse Katholieken verstandig willen zijn, moeten zij trachten deze twee punten Concordaat en Monarchie streng afgescheiden te houden bij de poging naar een compromis met de Heilige Stoel betreffende alle quaesties die bij het tegenwoordig Concordaat geregeld worden.

Mijn vertrouwen hierin is weer vergroot toen ik de herderlijke brief van Cardinaal Schuster van Milaan doorlas. Cardinaal Schuster die vóór Juli 1943 steeds op goede voet met het Fascistische regiem gestaan had, schreef het volgende: „Ons schiereiland, van Palermo tot aan Venetië en Turijn, zal zichzelf een regeringsvorm moeten geven. De Katholieke Kerk stelt geen vooruit-ontworpen plan voor, maar zij wil de burgers voorbereiden op de oefening van hun politieke rechten en nodigt daarom de Katholieken uit om iedere wettige regering, die samengesteld mocht worden, te erkennen en te ondersteunen.

Christelijke Democratie.

Daar de „wettigheid" van Italië's toekomstige regering afhankelijk zal zijn van geheel Italië, dat immers „zichzelf een regeringsvorm zal geven", om met de woorden van den Cardinaal te spreken, moet elke poging om aan Italië een monarchie op te dringen (ingeval het dat niet zou wensen) dus niet toegeschreven worden aan de Kerk maar aan „Churchill", zeide Don Sturzo, doelende op de verklaring van den Britsen Premier betreffende Koning Victor Emanuel en de Badoglio-regering.

Don Sturzo voegde hier aan toe dat hij, persoonlijk niet van concordaten hield. In zijn boek „Kerk en Staat" voorziet hij een Katholieke Kerk, vrij over de gehele wereld, en in rechtstreekse verbinding met de volken, zonder tussenkomst van monarchieën, dictators, kapitalistische oligarchieën en andere wereldlijke instellingen.

„Dit alles zal komen" zei hij. „De toekomst behoort aan het rechtstreekse apostolaat van de Kerk onder de volken. De herhaalde uitspraken van Paus Pius XII over de toekomstige wereldorde moeten binnendringen in de gedachten en gevoelens van alle Christenen en moeten verwezenlijkt worden door feiten en daden".

Curaçao.

DE SCHILDERIJEN-TENTOONSTELLING.

In de voormalige Thelma-kliniek van Dr. Maal wordt morgenmiddag een schilderijen-tentoonstelling van Nederlandse kunstenaars in New York geopend. Deze tentoonstelling gaat, zoals bekend, uit van de Kunstkring met medewerking van de Gouvernements-persdienst.

De pers heeft al een voorlopige kijk kunnen nemen en hoewel wij later nog uitvoeriger op deze uiterst belangrijke tentoonstelling zullen terugkomen, kunnen wij reeds zeggen, dat dit een van de gewichtigste tentoonstellingen is die de laatste jaren hier zijn gehouden. De plaats is niet zo gunstig. De te nauwe gang leent zich niet goed voor het exposeren van schilderijen. De stukken, die in de kamers zijn opgehangen, komen veel beter tot hun recht.

Hieronder laten wij ten gerieve der bezoekers enkele biezonderheden volgen uit het leven der kunstenaars wier stukken aanwezig zijn.

Ernst van Leyden — geboren te Rotterdam; werkte in Nederland en Frankrijk en sedert 1939 in de Verenigde Staten; woont te Hollywood. Vooral zijn portretten zijn ster van expressie. Zijn landschappen en stillevens zijn zeer fijn van kleur. Na onder invloed van Franse en Nederlandse neo-impressionisten te hebben gestaan, vond hij tenslotte zijn persoonlijke stijl.

Ru Israels — Geboren te Rotterdam in 1912; leerling van W. van den Berg; werkte met Christiaan de Moor te Den Haag. Kwam in 1938 naar de Verenigde Staten. Maakt nu deel uit van het Nederlandse leger in speciale dienst te New York.

Suzanne Nicolas — geboren te Courtenai (België). Gedurende de eerste wereldoorlog begon zij in Engeland en Schotland en later in Italië te schilderen. In 1922 ontmoette zij Joep Nicolas aan de Academie te Brussel en kreeg van hem haar eerste opdracht. Later huwde zij met Joep Nicolas. Haar werk is vooral religieus, waarbij zij voorkeur toont voor het barokke element. Zij is op Curaçao bekend o.m. door haar beeld van de Heilige Filomena in de St. Annakerk en het Kruisbeeld in het St. Elisabethsgasthuis.

Joep Nicolas — Geboren in 1897. Hij stamt uit een familie van glasschilders. In 1925 won hij, met een van zijn gebrandschilderde ramen een prijs op de Parijse tentoonstelling van decoratieve Kunst. Daarna volgde het ene succes het andere. Hij experimenteerde in allerlei nieuwe technieken. Zijn eerste contact met Amerika was, toen hij in 1930 een gebrandschilderd raam maakte voor de Delftse Kerk op last van de Vereniging van Noordamerikaanse Rechtsgeleerden. In 1939 kwam hij naar New York. Hij heeft reeds vele opdrachten uitgevoerd sedert zijn aankomst daar, heeft lezingen gegeven over kunst en over zijn „vak".

Fred Prins — Hij werd te Amsterdam geboren in 1888. Hij studeerde onder Piet van den Wijngaard. Hij schilderde te Parijs, waar hij een voorkeur toonde voor de uitgestotenen, de „clochards". In 1939 stelde hij ten toon in het Brusselse Paleis van Schone Kunsten. Hoewel hij niet rechtstreeks onder iemands invloed staat, koestert hij grote bewondering voor Van Gogh, Rouault en Mondrian. In 1941 kwam Prins naar Noord-Amerika.

Karin van Leyden — Geboren 23 Juli 1906. Zij studeerde van 1926 tot 1933 te Parijs en huwde daar den schilder Van Leyden. Beiden reisden zij door Syrië, Italië, Hellas en Egypte, later in Spanje en Portugal. De burgeroorlog maakte hier een einde aan. In 1939 kwamen zij naar Noord-Amerika. Haar schilderijen zijn met grote zorg geschilderd en met liefde.

Gerrit Hondius — Geboren in 1891. Studeerde onder Krabbe te Laren, N.H. en aan de Haagse academie, later te New York, Frankrijk en Italië. Zijn werk spreekt van grote toewijding en is op diepgewortelde principes gebouwd. Zijn voorliefde gaat naar de zee, naar café-intérieurs en stoere vissers.

Kurt Sluizer — geboren 26 April 1911. Hij won zijn eerste prijs als leerling van Professor Wolter en verwierf tweemaal een Koninklijke Subsidie. Hij studeerde een jaar in Frankrijk en kwam in 1939 naar de Verenigde Staten, waar hij reeds tweemaal een tentoonstelling hield.

Gerard Hordijk — Hij werd geboren in 1899 te 's Gravenhage en haalde zijn ingenieurstitel te Delft; hij studeerde muurschilderingen in Italië, volgde de Haagse Academie en ging vervolgens naar Parijs. Achtereenvolgens bezocht hij Spanje, Engeland, daarna weer Nederland en belandde in 1940 te New York.

Philip Pieck — geboren in 1881 te Beesd, bracht hij eerst 32 jaren als missionaris op de Philippijnen door en kwam na Pearl Harbor in de Verenigde Staten. Hij schildert 12 uur per dag. Te Oudenbosch kreeg hij als schooljongen zin in het tekenen van landkaartjes, daarna ging hij naar Londen om tot missionaris opgeleid te worden. Hij begon reeds te Londen te schilderen en deed dit vervolgens gedurende de jaren die hij op de eilanden doorbracht. Hij heeft een biezondere voorliefde voor het schilderen van volksmassa's.

Gelijk reeds eerder medegedeeld kunnen alle stukken worden gekocht. In de catalogus, die den bezoekers zal worden ter hand gesteld zijn de prijzen merkwaardig genoeg niet in guldens, maar in dollars vermeld, zodat een extra toelichting nodig is, omdat de dollars daar voor 2.30 gld. zal worden berekend, in verband met vracht en andere onkosten om alles hier te krijgen. Een andere merkwaardigheid — de Gouvernementspersdienst, die de Nederlandse gedachte moet bevorderen, houde het ons ten goede — is dat de titels nu eens in het Engels, dan weer in het Nederlands zijn gesteld. Mogelijk zijn ze zo opgesteurd door de makers.

In elk geval doen deze bijkomstigheden er al heel weinig toe, zodra men de moeite neemt even te gaan zien wat er is. En dat is heel veel. Vanzelfsprekend zal de een voorkeur hebben voor stillevens, de ander voor een bloem, zoals de buitengewoon statig geschilderde orchideeën van Ernst van Leyden, die men merkwaardig genoeg eens vergelijken moet met de Rozen van denzelfden schilder (op de envelop, die aan de rozen hangt heeft de schilder eigen naam en adres geschilderd).

Wat bloemen betreft, zijn ook de Zonnebloemen van Frederik Franck te noemen en diens andere bloemenstuk nr. 3. Bloemen in een Keulse Pot. Van deze schilder heeft men in een der kamers ook een Noordamerikaans landschap, dat als pendant hangt naast het Isle St. Louis van Ernst van Leyden, hetwelk wij persoonlijk wel een der mooiste stukken vinden, tezamen met het in zo geheel andere genre geschilderde stadsgezicht Keizersgracht te Amsterdam. Hordijk heeft een tijdlang in Parijs gestudeerd en blijkens wat men van hem te zien krijgt op deze tentoonstelling — vijf stukken — heeft hij daar sterk de invloed van ondergaan.

Van Joep Nicolas hangen in een kamer drie stukken naast elkander, de Gefolterde Aarde, een Kruisiging — zeer mooi —, en een Christenkind. Een stadsplein in Nice, nr. 23, ook van Joep Nicolas, is in de gang opgehangen.

De drie beeldhouw zijn een Madonna, een Vrouwenportret en een borstbeeld van Hare Majesteit de Koningin.

Men mag dankbaar zijn aan de initiatiefnemers die ervoor gezorgd hebben, dat een en ander naar hier gekomen is. Morgenmiddag gaat de tentoonstelling open en nogmaals, men zal zijn vrije uren van de Zondag goed besteden door daar eens binnen te lopen.

„CURAÇAO'S GLORIEDAG" IS VERKOCHT.

Zo is dan Schilder Rob Lends doek „Curaçao's Gloriedag" — herinneringsstuk aan Prinses Juliana's bezoek aan Curaçao — verkocht. Het schilderstuk maakte een rondgang door het R.K. Ziekenhuis, de uitstalkast van de K.N.S.M., het stond in de stemmige Statenzaal, verschillende plaatselijke clubs en particulieren hadden het oog erop. Thans is eigenares geworden Mevrouw de Lima, wiens zoon de Heer de Lima, van De Lima & Co., ook al verschillende stukken van Lend kocht. Het stuk wordt dus voor Curaçao bewaard.

LAAGSTE EN HOOGSTE TEMPERATUUR.

Volgens de warmtemeter van Fort Nassau is de hoogste temperatuur gedurende de maand Mei geweest op 31 Mei. De maximum temperatuur was toen 33.9° C. De laagste was tijdens de regendagen en wel op 22 Mei met een temperatuur van 22° C. De gezamenlijke regenval gedurende de maand Mei was 152.7 mm. volgens de meter van Fort Nassau. De maximum temperatuur van gisteren was 34°.

(Vervolg van pagina 1).

gezegd: Geef aan den keizer wat des keizers is (Math. 22, 21-22). Wij Nederlanders, en de meesten onzer bondgenoten geloven niet in de oude, en thans weer gloednieuwe, machtsspreuk „l'état c'est moi", en daarom heeft de bovengenoemde text voor ons deze betekenis: Geef aan het vaderland, wat gij verplicht zijt daaraan te geven.

Men kan soms bij uitleggen een zekere neiging constateren, om bij deze text alleen te letten op het gedeelte, dat Christus er op volgen liet, nl. „Geef God, wat Godes is", en het eerste deel zo'n beetje als quantité négligeable te beschouwen. Dat is natuurlijk niet logisch. Als het tweede een gebod is, dan is het eerste gedeelte klaarblijkelijk evenzeer een gebod.

En het „geven" waarvan Christus spreekt, bestaat niet volgens de interpretatie van Thomas van Aquine in het koesteren van een gevoel, of in het laten van een traan, nu het vaderland lijdt, maar in werkelijke „cultus et officium", waar en wanneer wij daartoe in staat zijn.

Ons Koninkrijk.

GERBRANDY IN EDINBURGH.

Minister Pieter S. Gerbrandy heeft een bezoek gebracht aan Edinburgh ter gelegenheid van de algemene vergadering van de Kerk van Schotland, waarvan hij lid is.

Men had hem gevraagd het woord te voeren en in zijn toespraak tot de vergadering verklaarde hij o.m.: Het is allemaal mooi en wel plannen te maken voor een betere wereld; maar per slot van zake is er maar Een die plannen maakt en die moeten wij trachten te begrijpen. Minister Pieter S. Gerbrandy heeft kort geleden op diens uitnodiging met Churchill genoenmaald.

NEDERLANDS INDISCH GELD REEDS IN OMLOOP.

De Noordamerikaanse soldaten in Nederlands Nieuw Guinea hebben hun eerste betaling in Nederlands Indisch geld gekregen, dat in de Verenigde Staten is gedrukt. De koers is als volgt vastgesteld: 53.25 dollar voort 100 gulden en 188 gulden voor 100 dollar; ten opzichte van het Australisch pond is de verhouding 3 sh. 4 p. voor een gulden of 6.06 gulden voor een pond. Het bankbiljet dat nr. 1 draagt werd aan generaal MacArthur gezonden. (Aneta)

TEGEN HET ANTI-SEMIETISME.

Het Nederlandse Comité van de „United Jewish Appeal" heeft $ 12.000 geschonken aan de vereniging. Tijdens een noenmaal, dat door het Nederlandse comité te New York werd gehouden, verklaarde Jan Greshoff, dat men er na de wapenstilstand op kan rekenen, dat er nog op vele plaatsen en juist daar waar men het allerminst zou verwachten anti-semietisme zal opduiken.

„Noch propaganda, noch voorlichting kan hieraan een einde maken", verklaarde de spreker, „wij moeten zo snel mogelijk levensomstandigheden in het leven roepen, die aan het anti-semietisme de kans ontnemen zich verder te ontwikkelen. Niet alleen in het belang van de Nederlandse Joden, maar in het belang van het Nederlandse volk in zijn geheel moeten wij redden van de Joodse bevolkingsgroep wat wij er van redden kunnen. Alleen indien wij de orde kunnen herstellen, gebaseerd op de christelijke zedenleer, indien wij een sterker gezag en een algemene welvaart in het leven kunnen roepen, kan het anti-semietisme — misschien niet helemaal verdwijnen —, maar toch volkomen onschadelijk worden gemaakt" (Aneta).

PATER DEKLERK ONDERSCHEIDEN.

Pater E. Deklerk, een Nederlandse missionaris, die het leven redde van twee Noordamerikaanse vliegers te Guadalcanal in 1942 en op het eiland bleef in het belang van de geallieerde zaak heeft het Bronzen Kruis ontvangen uit handen van Hare Majesteit Koningin Wilhelmina. Hoewel vele andere priesters vermoord werden door de Japanners bleef hij op zijn post en kon aldus grote diensten aan de geallieerden bewijzen. Niet alleen toen hij er in slaagde twee vliegers te redden, maar ook door anderen naar een rendez-vous met schepen der kustwacht te leiden en helpen te ontsnappen.

EEN BIEZONDER SPEURDERSCORPS.

De Duitsers hebben een speciaal corps opgericht om verdwenen arbeiders op te sporen. Reeds zouden honderden, die na hun verlof niet wensten weer te keren naar de dwangarbeid in Duitsland en ondergedoken waren, opgespoord zijn. Zij worden naar concentratiekampen gevoerd. (Aneta)

IN AFWACHTING.

De Nederlandse patriotten wachten in spanning op de komende invasie en velen vrezen, dat indien het niet spoedig gebeurt, de inval te laat zal komen. De levensomstandigheden worden steeds slechter in Nederland. Een brief, die naar Zwitserland werd gesmokkeld en die door het blad „Die Nation" is gepubliceerd, zegt, dat arbeiders in massa naar Duitsland worden gevoerd en de voedseltoestand met de dag verergert. De geest van verzet blijft gehandhaafd, maar er is geen plaats meer voor meer „onderduikers".

„Ik vrees", verklaarde de schrijver, „dat, zo wij het nog een jaar moeten volhouden, het te laat zal zijn. En het ergste staat ons nog te wachten. Wij moeten God bidden om het einde te verhaasten. Nu wij geen radio's meer hebben en binnenkort geen telefoons meer, staan wij machteloos en hulpeloos; wij zullen voortgaan met vechten, want als er nog maar zo weinig te verliezen is, kan men beter alles er op wagen".

GOUVERNEUR BRONS NAAR BRITS GUYANA.

Mr. J. C. Brons, waarnemend Gouverneur van Suriname, zal een bezoek van drie dagen brengen aan Brits Guyana. Op 10 Juni komt hij te Nickerie aan waar hij eveneens drie dagen zal doorbrengen (Aneta).

BENOEMING VAN FERWERDA.

De Heer Ferwerda is benoemd tot voorzitter van de Technische sub-commissie van de Herstelorganisatie, die zich bezig houdt met de repatriëring in Europa.

HET SCHRIKBEWIND IN NEDERLAND.

Sedert het zesde nummer van de „Nederlandse Kroniek" werd samengesteld is minder belangrijk nieuws uit het bezette Nederland tot ons doorgedrongen dan in sommige voorafgaande perioden Tot op zekere hoogte zijn wij andere standaards van „belangrijkheid" gaan stellen aan het nieuws, doordat veel dat aanvankelijk opzienbarend was, zich zo vaak herhaald heeft dat wij er ten slotte mede vertrouwd raken. En dit geldt zowel voor schrikwekkende gebeurtenissen, zoals terechtstellingen van patriotten, interneringen, ontvoeringen en andere misdaden van de bezetters, als voor daden, welke ons van trots vervullen jegens de landgenoten die ze verkregen: daden van strijd en verzet, waarvan diegenen, die ze bedrijven, weten dat de zwaarste straffen erop gesteld zijn.

Het uitblijven van wat wij als belangrijke gebeurtenissen beschouwen, wil niet zeggen, dat er niets voorvalt dat zelfs in het abnormale kader van een volk onder de ergste vijandelijke onderdrukking, als uitzonderlijk beschouwd moet worden. Vaak wordt eerst na geruime tijd bekend wat zich voorgedaan heeft. Als voorbeeld diene het volgende:

Half Maart werd van Nederlandse zijde te Londen bekend gemaakt dat, volgens geloofwaardige inlichtingen, in Nederland ongeveer 700 personen per maand door de Duitsers gevangen genomen worden, en dat zowat het derde deel hiervan ter dood gebracht wordt. Zulk een mededeling betreft niet een bepaald feit; zij dekt een zeer groot aantal — ja, honderden feiten waarvan slechts een betrekkelijk klein deel ons ooit bekend geworden is. En er zijn alle personen om aan te nemen, dat zulke gegevens ook van toepassing zijn op de periode na het tijdstip waarop zij bekend gemaakt werden. In andere woorden — dat datgene wat afschuwelijk is van gewetenloosheid en barbaarsheid, routine geworden is in de door Duitsers bezette landen.

Omstreeks diezelfde tijd kwamen berichten binnen betreffende het toenemende aantal razziad, door de Duitsers gehouden, en aan de anderen kant betreffende verzet en sabotage in alle richtingen. Ook in deze berichten werden niet bepaalde feiten genoemd; er werd een toestand in geschetst, zoals deze zich voortdurend blijft ontwikkelen.

En deze toestand wordt bovendien beheerst door de toebereidselen op geweldige schaal welke de Duitsers treffen tegen de Geallieerde aanval. Hun vrees, en de hoop der Nederlandse burgers dat zulk een inval niet lang zal uitblijven, verklaart enerzijds dat het Duitse schrikbewind met toenemende meedogenloosheid gevoerd wordt, en anderzijds dat onze landgenoten zich voortdurend meer geprikkeld voelen tot koene daden van verzet, welker gevolgen den invallenden legers ten goede zullen komen. Niet langer beweert de vijand, behalve een enkele maal in een holle, bombastische redevoering, dat hij tot doel heeft de Nederlanders (als zij maar meehelpen) te maken tot een nuttig element in de Teutoonse „nieuwe orde"; hij komt er openlijk voor uit dat hij Nederland verdedigen wil als een opmarsterrein van de geallieerden tegen het Duitse vaderland. Hij komt ervoor uit in zijn woorden; hij komt er vooral voor uit in zijn daden. In de bloedige wijze waarop hij elke handeling, die de Geallieerden ook maar van indirect nut zou kunnen zijn, onderdrukt; in het uit de weg ruimen van diegenen, die nu of later den invaller van dienst zouden kunnen zijn; en vooral ook in de ontruiming der kuststreek, die voor verdediging wordt ingericht, en in het inunderen van uitgestrekte gebieden. Dit brengt onnoemelijke ontberingen met zich voor honderduizenden, die hun woonplaatsen moeten ontruimen, hun landerijen verwoest zien, van hun verwanten gescheiden worden.

Het is waar dat in alle landen bij de oorlogszone, bezet of niet, veel geleden en veel geofferd wordt.

Maar worden zulke offers gevergd door de eigen regering, dan brengt men ze in het belang van het eigen land, en de maatregelen worden doorgevoerd met de grootst mogelijke consideratie voor het welzijn van de burgerbevolking. In Nederland moet dit alles geleden worden in het belang van den gehaten vijand, die bovendien geen consideratie heeft voor het welzijn der bevolking, doch deze veeleer behandelt met de wreedheid en schrikwekkendheid, die onafscheidenlijk verbonden zijn aan Duitslands legers.

DRIE N.S.B.-ERS GEDOOD.

Nederlandse vaderlanders hebben drie N.S.B.-ers gedood. Het zijn de 58-jarige Gerrit Jan Stork, leider van de N.S.B.-district Amsterdam West en zijn vrouw Maartje Debora Stork. De derde is Kornelis Hartenhof, lid van de SS. (Aneta).

VREES VOOR DE DOKTOREN.

Vrees, dat Nederlandse medici de Duitse soldaten niet goed behandelen, heeft Dr. Arthur Seyss Inquart waarschijnlijk geleid bij de afkondiging van de bepaling, dat Duitse soldaten alleen medische verzorging mogen ondergaan van geneesheren, die deel uitmaken van het Duitse leger, de Duitse politie of de arbeidsdienst. Uitzonderingen zijn alleen toegelaten in dringende gevallen, maar dan moet de Duitse bevelhebber onmiddellijk alle gegevens omtrent diagnose enz., ter beschikking krijgen. Alle inbreuk op deze voorschriften zijn strafbaar met gevangenisstraf van 3 jaar of boete van 10.000 gulden.

VERZEKERINGSKOSTEN VERHOOGD.

De verzekeringskosten voor goederen, die vervoerd worden via de Zeeuwse waterwegen zijn ongeveer zeven keer zo hoog als vroeger, door het grote risico voortvloeiend uit de voortdurende luchtaanvallen. Het sluikblad „Trouw" schrijft: „De verzekeringspremies zijn van 3/8% gebracht op 2½% (Aneta).

KOK EN TAK AAN HET WERK.

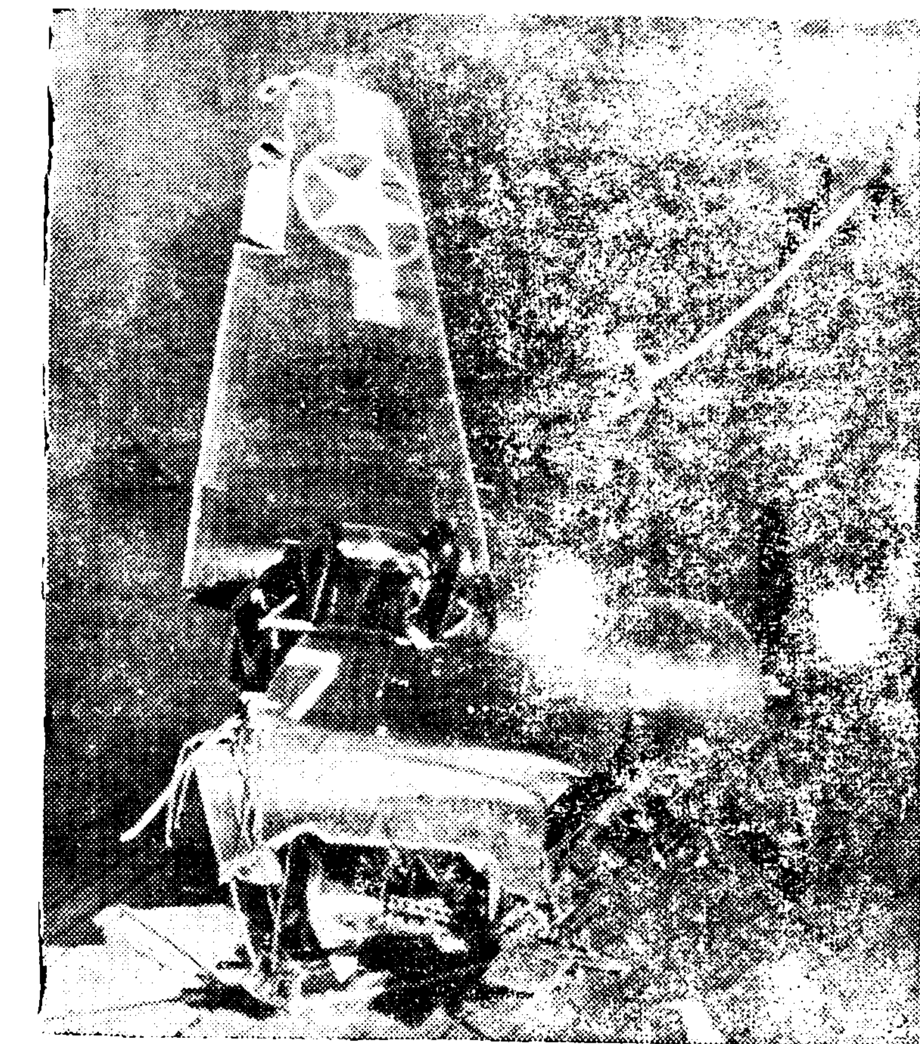
Volgens de New York Times zal binnenkort de operette van de Nederlandse toondichters Leo Kok en Max Tak, getiteld De Bloem van Algiers worden opgevoerd te Buenos Aires met de Nederlandse zangeres Desie Halban Goudstikker in de hoofdrol. Het libretto is van Salvador Valverde. (Aneta)

JAN KALFF OVERLEDEN.

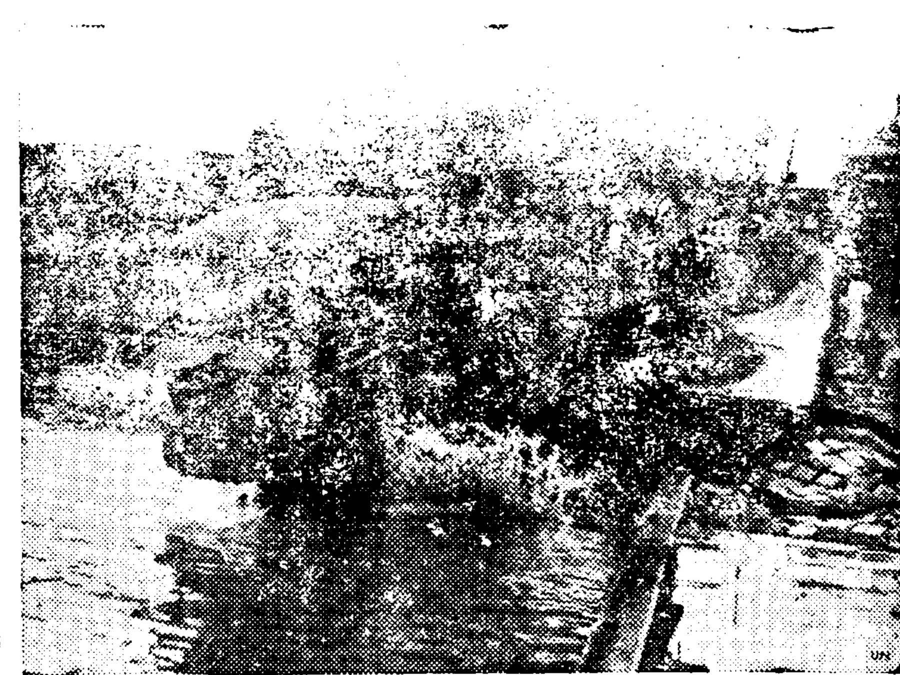
De oud-hoofdredacteur van het „Handelsblad", de Heer Jan Kalff is in Nederland overleden. In 1893 trad hij in de redactie van het „Handelsblad" en vijftien jaar later werd hij hoofdredacteur. Hij ging in 1931 op rust. Van 1931 tot 1933 was hij voorzitter van het 59e Rotary-district (Aneta).

GESCHENK VAN FRANCO.

De Duitse radio zeide, dat volgens het blad „Italia" van Vaticaanstad proviand en medische voorraden naar de Heilige Stoel verscheept zullen worden uit Barcelona in een stoomschip dat door Generaal Franco aan den Paus werd aangeboden (Londen, (AP) 1.6).

Vaandrig R. Black, de bestuurder van een Hellcat gevechtsvliegtuig, komt uit het wrak van zijn toestel, na een der meest opmerkelijke landingen van de oorlog op een vliegdekschip. Na geraakt te zijn boven Palau in de Carolinen kwam Black naar zijn vliegdekschip, terwijl zijn vliegtuig geen hydraulisch systeem meer had, geen vleugelkleppen, een groot gat in de rechtervleugel en weggeschoten rolroeren. Op de koop toe kwam hij van de zijkant en werden zowel de staart als een vleugel van het vliegtuig afgerukt door een kanon op het schip. Hij landde toch op zij en kwam er levend af met slechts enkele schrammen. Black liep kalm weg. Men kan de bemanning zien komen aanlopen met een brandslang.

Bestuurders van Britse leger-vrachtauto's in Engeland oefenen voor de moeilijkste situaties, die zij verwachten te zullen aantreffen bij de komende bevrijding van Europa. Op deze foto ziet men een van deze grote vrachtauto's te water gaan, terwijl er nog meer achter komen op de weg.

Buitenland.

NIEUWE JOEGOSLAVISCHE PREMIER.

Alex Singleton seint uit Londen:

Koning Petar van Joegoslavië heeft Donderdag officieel Dr. Ivan Subasic opgedragen een nieuwe coalitie-regering te vormen en heeft bovendien een oproep gericht tot de Serben, Croaten en Slowenen van zijn veeltalig koninkrijk om al hun geschillen bij te leggen tot de vrede „wanneer zij vrij zullen zijn hun wil tot uiting te brengen". Maarschalk Tito, die — naar men zegt — Generaal Draja Mihailovitsj als Bevelhebber der Joegoslavische legers zou vervangen, heeft intussen zijn Partijgenoten **opdracht gegeven ogenblikkelijk aanvallen te doen op de Duitse** doelen „omdat de laatste slag van het Rode leger en de Engelse en Noordamerikaanse troepen nadert".

De verklaring van Koning Petar maakte geen melding van de Generaals, doch men acht het waarschijnlijk, dat Tito een cabinetspost zal worden aangeboden.

Subasic was vroeger Gouverneur van Croatië en wordt beschouwd als vriendschappelijk gestemd ten opzichte van Tito. Na de eed van trouw aan den 20-jarigen vorst te hebben afgelegd zeide Subasic, dat zijn nieuwe regering slechts kan slagen indien zij de medewerking en steun krijgt van alle bewegingen van verzet in het land. Subasic wordt beschouwd als aanvaardbaar voor de leiders der Croaten zowel als de Serben. Hij volgt Bozidar Puric op (Londen, (AP) 1.6).

NIEUW BULGAARS CABINET.

Hebben de Duitsers het land bezet?

De Duitsers hebben de vorming van een nieuwe Bulgaarse regering bekend gemaakt op een wijze, welke te kennen geeft, dat zij het land overmeesterd hebben op dezelfde wijze als Hongarije.

Het nieuwe cabinet staat onder leiding van Ivan Bagrianoff als Premier en Minister van Buitenlandse Zaken, aldus meldde Berlijn in een uitzending van het nieuwsagentschap Transocean. Hij wordt beschreven als een ervaren politicus en oud legerofficier. Sedert de val van de Bojilov-regering tien dagen geleden waren de gebeurtenissen in Bulgarije gehuld in een waas van geheimzinnigheid, doch berichten uit onzijdige bronnen zeiden, dat Duitse troepen het land binnenstroomden en het commando van het Bulgaarse leger hebben overgenomen (Londen, (AP) 1.6).

OVERWINNING VOOR DE VALERA.

Premier Eamon de Valera heeft een overwinning behaald in Ierlands algemene verkiezingen op Dinsdag. De onvolledige resultaten van de telling doen zien dat zijn Fianna Fail partij 68 zetels gewonnen heeft in het Parlement — slechts 3 minder dan nodig is voor een algehele meerderheid. De Fine Gael oppositie-partij behaalde 25 zetels, de Boeren 9, de Onafhankelijken 8, de Arbeiders 7 en de Nationale Arbeidspartij 4 (Dublin, (AP) 1.6).

HET LUCHT-OFFENSIEF TEGEN DE SPOORWEGEN.

Het is mogelijk, dat in de maand Juni het militaire vervoersysteem der nazies in bezet Frankrijk, België en Nederland geheel ontwricht zal worden als de Geallieerde luchtstrijdkrachten haar overweldigende aanvallen op de spoorwegdoelen achter de Atlantische Wal voortzetten. Spoorwegfaciliteiten en daarmede verkeersbruggen, aanvoerwegen en kanaal-installaties waren de voornaamste doelen van de bommenwerpers uit Groot Brittannië tijdens de maand Mei, toen zij samen met de luchtstrijdkrachten in het Middellandse Zeegebied meer dan 148.000 enkelvluchten uitvoerden tegen den vijand. Sedert de campagne begon om de verbindingen in West-Europa te verbreken (ongeveer begin Maart) hebben de Noordamerikaanse en Britse vliegtuigen 246 aanvallen gedaan op 94 spoorwegdoelen — soms in grote sterkte.

De meeste van deze aanvallen waren gericht op doelen in Frankrijk. België en Nederland waren soms drongen de vliegtuigen zover door als Brunswijk in Duitsland op 650 kilometer van de Kanaalkust. (Londen, (AP) 1.6).

EEN KRANIG STAALTJE.

Kenneth Dixon seint „van achter de Duitse linies ten Zuiden van Rome" in een vertraagd bericht van 31 Mei:

Een groep Noordamerikaanse strijders heeft een der meest opzienbarende staaltjes van voetsoldaten in deze oorlog uitgevoerd in de nacht van Dinsdag op Woensdag door zich te vestigen op de Monte Armisio op een hoge heuvelrug welke uitzicht biedt op Velletri. Bij honderden begaven zij zich in het maanlicht door de Duitse linies en bij het krieken van de dag zaten zij in stellingen van waaruit zij het uitzicht hebben op Velletri waar nog fel gevochten wordt.

Tussen deze Albaanse heuvels en Velletri is een onbekend aantal Duitsers ingesloten in een langzaam sluitende val. De vijand werd volkomen verrast omdat de Noordamerikanen de gehele weg aflegden zonder een enkel schot te lossen.

Edward Kennedy seint nog uit het Geallieerde Hoofdkwartier te Napels, dat de Geallieerde infanteristen, die 's nachts door de Duitse linies heenglipten, soms zo vlak langs Duitse machinegeweerstellingen gingen, dat de lichtspoorkogels, welke naar de Geallieerde linies gevuurd werden, soms over de hoofden der soldaten scheerden. Enkele Duitse voorposten en schildwachten, die niet gepasseerd konden worden werden „geluidloos onschadelijk gemaakt".

Door te kruipen over een kronkelende koers door wijngaarden en bosjes en loodrechte hellingen op te klauteren werd voordeel getrokken van alles wat dekking kon bieden. Talrijke Duitsers werden overrompeld en gevangen genomen (Napels, (AP) 1.6).

LUCHTAANVALLEN VAN DE NACHT.

Een communiqué van het Britse Ministerie van Luchtvaart deelt mede, dat in de afgelopen nacht vliegtuigen van het Bommenwerperscommando militaire doelen nabij de kust van Frankrijk aanvielen en het spoorwegknooppunt Saumur.

Mosquito's vielen een doel in Denemarken aan en er werden mijnen gelegd in vijandelijke wateren. Geen der vliegtuigen wordt vermist. (Londen, (AP) 2.6).

HET LEGER VAN DE U.S.A.

De Noordamerikaanse Secretaris van Oorlog, Henry Lewis Stimson, zeide op een persconferentie, dat 3.657.000 manschappen van het Noordamerikaanse leger reeds overzee dienen en de verspreiding van de lucht- en grondstrijdkrachten practisch voltooid is en de periode van beslissende actie is aangebroken.

Stimson zeide, dat het grootste deel der strijdkrachten, welke thans uit de Verenigde Staten gaan naar de gevechtsgebieden, bestaat uit grondtroepen, die gereed zijn de bases in gebruik te nemen en voordeel te trekken uit de voorafgaande luchtaanvallen voor het toebrengen van de laatste slagen aan den vijand.

Hieraan voegde hij toe, dat de 3.657.000 manschappen die buiten het vasteland der Verenigde Staten in de gevechtsgebieden over de gehele wereld verspreid zijn winnende slagen toebrengen en zullen toebrengen op het land, van zee uit en in de lucht tegen Duitsland en Japan.

„Deze strijdmacht aan het einde van beschermde voorraadlinies, welke zich uitstrekken over 90.000 kilometer en in elk werelddeel komen, vertegenwoordigt ongeveer 47% van de totale sterkte van het leger. Tegen eind 1944 zal het aantal troepen over zeer vergroot worden tot meer dan vijf millioen man of ongeveer twee-derden van de totale sterkte".

Stimson zeide, dat de zendingen overzee noodzakelijkerwijs eerst bestemd waren voor de bevoorrading en de luchtstrijdkrachten, aangezien het nodig is bases aan te leggen voor eventuele aanvallen tegen den vijand. Die bases zijn thans gevestigd — zeide hij — en de scheepvaart is beschikbaar om de grondstrijdkrachten naar de overzeese krijgsgebieden over te brengen. Deze beweging „nadert snel haar hoogtepunt". Stimson zeide, dat de sterkte van het leger overzee de topsterkte van het overzeese leger in Wereldoorlog I overtreft met 1.571.000 manschappen en slechts 40.000 minder is dan de totale sterkte van het leger aan het einde van Wereldoorlog I. Stimson zeide, dat de zendingen overzee zijn geschied volgens een nauwkeurig uitgestippeld plan gelijk door de Gezamenlijke Stafhoofden der Verenigde Staten goedgekeurd teneinde te passen in de globale strategie. De luchtstrijdkrachten met een totale sterkte van ongeveer 2.357.000 man — aldus Stimson — hebben iets minder dan de helft daarvan overzee. De Noordamerikaanse leger-luchtmacht heeft meer dan 75.000 vliegtuigen waarvan 34.000 strijdvliegtuigen en meer dan de helft van de strijdvliegtuigen is overzee „waardoor de Noordamerikaanse legerluchtmacht 's werelds meest formidabele is" (Washington, (AP) 1.6).

DE NOORDAMERIKAANSE LUCHTMACHT IN CHINA.

Noordamerikaanse vliegtuigen hebben 880 kilometer van de spoorlijn van Peiping naar Pukow over de rivier de Jangtse schoongeveegd en hierbij 22 locomotieven vernield of beschadigd. Deze vlucht is een uit een reeks in een uitgebreid lucht-offensief, waaronder aanvallen op het eindpunt van de Birmaweg te Lasjo, verder op twee patrouille-vaartuigen in de Zuidchinese Zee en belangrijke doelen in Thailand en China. Een patrouilleboot werd tot zinken gebracht en de andere werd ernstig beschadigd. Al de verrichtingen werden uitgevoerd zonder verlies (Tsjungking, (AP) 1.6).

NIEUWE WINSTEN TEGEN MYITKYINA.

Het communiqué van Ceylon deelde mede, dat de Chinese en Noordamerikaanse troepen Myitkyina gelijktijdig van drie kanten aanvallen en nieuwe winsten geboekt hebben in de pogingen om deze Japanse voorraadbasis in Noord-Birma te nemen. Het bulletin zeide, dat de Geallieerde strijdkrachten een krachtige tegenstand ondervinden, doch den vijand hevige verliezen toebrachten. (Kandy, (AP) 2.6).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

Op 1 Juni sloegen onze troepen in het gebied ten Noorden van Jasi met succes alle aanvallen af, welke gedaan werden door strijdkrachten van vijandelijke tanks en voetvolk en brachten zij hem hevige verliezen toe in manschappen en materiaal. In de gevechten tijdens de dag vernielden onze troepen 18 Duitse tanks en brachten zij 15 vijandelijke vliegtuigen neer volgens de eerste gegevens. Volgens juiste data werden in het gebied ten Noorden van Jasi in twee dagen tijds op 30 en 31 Mei door onze troepen 148 Duitse tanks vernield of ontwricht, 197 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten of door het afweervuur. Geen belangrijke veranderingen vonden plaats in andere sectoren van het front. Op 31 Mei ontwrichtten of vernielden onze troepen aan alle fronten 56 Duitse tanks. 110 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten of door het afweervuur." (Moskou, (AP) 1.6).

VOOR EEN INVAL IN ZUID-FRANKRIJK.

De Duitse radio zeide, dat de Geallieerden 15 divisies, waaronder Marokkaanse en Algerijnse eenheden, geconcentreerd hebben in Frans Noord-Afrika voor een aanval op Zuid-Frankrijk. Deze strijdmacht zou bestaan tuit 10 divisies infanterie en 5 tankdivisies (Londen, (AP) 1.6).

VALSCHERMSPRINGERS ACHTER HET FRONT.

De CBS ving een Britse uitzending op waarin gezegd werd, dat volgens de radio van Bari Geallieerde valschermspringers neerkwamen achter zekere delen van het Italiaanse front om de Italiaanse patriotten te helpen. De radio zeide, dat de vaderlanders instructies kregen om „de Duitse terugtocht zoveel mogelijk op te houden door alle beschikbare wegen door te snijden" (New York, (AP) 2.6).

Laatste Nieuws.

—Het Geallieerde Hoofdkwartier te Napels meldt, dat de troepen van het vijfde leger de Via Casilina in het gebied van Valmontone hebben doorgesneden en hierdoor de aftocht van de Duitsers in het Zuiden hebben afgesneden.

Ook drongen de Geallieerde troepen Velletri binnen. Britse troepen die de Duitsers over de Via Casilina achtervolgen naderen Ferentino op 29 kilometer ten Zuiden van Valmonone. De Franse troepen naderen de Verkeersweg uit het Westen.

—De radio van Algiers heeft pas de verovering van Ferentino aan de Via Casilina bekendgemaakt, aldus werd gezegd in uitzending uit Londen.

— De Geallieerde troepen op het eiland Biak in de Schoutengroep hebben versterkingen ontvangen en blijven nog oprukken in de richting van het vliegveld Mokmer.

Geallieerde vliegtuigen steunden de grondstrijdkrachten door aanvallen op de Japanse stellingen.

— **Geallieerde vliegtuigen** trokken in de namiddag over het Kanaal over en om 15 uur Europese tijd zeide de Duitse radio, dat Geallieerde vliegtuigen het gebied van Schleswig Holstein **naderden.**

Deze foto toont de rangeerterreinen te Juvisy in Frankrijk vóór en na de behandeling door Geallieerde bommenwerpers. Op de onbeschadigde spoorbanen ziet men lange vrachttreinen, volgeladen met voorraden. Aan de andere zijde ziet men hetzelfde toneel enkele uren na de aanval, welke door Lancasters en Halifaxes van de Raf werden uitgevoerd. De werkplaatsen, depôts etc., zijn volkomen verdwenen en het rollend materiaal ligt verstrooid tussen de vernielde spoorbanen.

Onze Illegale Pers.

(Door een medewerker aan een van die bladen)

Van ouds zijn de Nederlanden het land der clandestiene pamfletten geweest. Reeds in de tachtigjarige oorlog werden zij veel verbreid en gelezen; vooral tijdens het twaalfjarig Bestand. Ook in deze tijd heeft Nederland zich in dit opzicht niet onbetuigd gelaten. Was de aanvankelijke oplaag van enige gestencilde blaadjes in zomer 1940, misschien niet meer dan 5000 gezamenlijk in een maand, op het ogenblik is een maandelijkse oplage van een kwart millioen geenszins te hoog geschat. Gedurende de afgelopen jaren is zowel de verspreiding als de verscheidenheid in zeer grote mate toegenomen, terwijl de uiterlijke vorm zeer is verbeterd.

Wanneer wij de zg. gestencilde — dikwijls dagelijks uitkomende — radio blaadjes, die uitsluitend locale verspreiding hebben en zich tot het radio-nieuws beperken, niet mederekenen (bij de genoemde oplage van een kwart millioen zijn zij ook niet medegerekend), is niettemin het aantal der verschillende bladen zeer moeilijk aan te geven. Vermoedelijk bedraagt dit een veertigtal.

Het spreekt vanzelf, dat sommige dezer bladen niet belangrijk geacht kunnen worden, vele dezer organen zijn daarentegen wel van betekenis. De mate van belangrijkheid hangt natuurlijk samen met het peil der artikelen, de lezerskring, die bereikt wordt en de oplage en de geschiedenis van de krant.

Het is de bedoeling om hierover thans enige summiere gegevens te verstrekken, opdat men zich beter rekenschap kan geven of een door een bepaald blad geopperde stelling nu werkelijk de weergave is van veler mening en of een dergelijke uiting ook invloed heeft op de openbare mening in Nederland.

„Het Bulletin".

De oudste bladen in bezet gebied zijn: „Vrij Nederland", „Het Bulletin" en „de Geus". „Het Bulletin" was oorspronkelijk voor ambtenaren bedoeld. Het blad bereikte echter ook andere kringen. De inhoud bestond meestal uit een overzicht van beraamde maatregelen en van arrestaties, in beslagnemingen enz. Van Duitse zijde werd dit blad zo krachtig mogelijk bestreden o.m. door aan de ambtenaren de verplichting op te leggen om de blaadjes bij de politie in te leveren. De Duitsers stuurden bijv. ingeleverde blaadjes naar andere ambtenaren, vooral burgemeesters om te controleren of aan deze verplichting werd voldaan. De verschijning werd zodoende zeer bemoeilijkt en de verspreiding werd zo vaak in gevaar gebracht, dat het Bulletin tenslotte ophield te verschijnen. Later kwam het evenwel in andere vorm en met verschillende doelstelling, aanvankelijk als B.C. nieuws en vervolgens als „Je Maintiendrai" weer op het toneel terug (vgl. de Vrije Nieuwscentrale). Het blad was en is over het algemeen zeer goed ingelicht ten aanzien van hetgeen er in het bezette gebied gebeurt.

„Vrij Nederland".

Naast het oude Bulletin (eerste nummer verscheen vermoedelijk reeds eind Mei 1940), stond het blad „Vrij Nederland". In de zomer 1940 begonnen, had het direct reeds een andere doelstelling. Deze doelstelling ware aldus te formuleren: Het Nederlandse Volk bewust maken van de gevaren, welke gingen dreigen door duidelijk te maken, wat het Nationaal-Socialisme is. Het Nederlandse volk diende zich bewust te worden van de aloude tradities, die er leefden en nog leven in ons volk zoals het dienen van de gerechtigheid, uit diep christelijke overtuiging. Deze zelfde overtuiging moest er toe leiden om de slechte sociale toestanden, die er reeds voor 10 Mei waren, om te vormen tot een betere samenleving.

Het Nederlandse volk werd opgeroepen tot verzet. „Vrij Nederland" had al reeds in het begin een grote belangstelling. Aanvankelijk in kleine oplage verschenen, werd het vaak door enthousiaste lezers opnieuw gestencild en doorgegeven.

Toch is de verspreiding op locale uitzonderingen na, tot het intellectuele deel van ons volk beperkt gebleven. Vooral in Holland was dit het geval. Het ernstig karakter van het blad, de toon harer artikelen, gaven een aanzien, die toen geen enkel illegaal blad had, zulks mede door het feit, dat in de eerste jaren der bezetting, de redactie, een samenstelling had, die gevormd was uit de breedste groeperingen. Het is daarbij het enige blad, dat onafgebroken verschenen is in vrijwel dezelfde vorm. Tevergeefs heeft de Gestapo getracht deze organisatie te verlammen. De top is al zodanig, voor zover wij weten, nooit getroffen geweest, al mag dan misschien een individuele arrestatie hebben plaats gevonden.

Als een illegale organisatie was zij velen tot voorbeeld. Op het ogenblik is de oplage van een normaal nummer 15 à 20.000. Om veiligheidsredenen komt deze oplage niet hoger. De bekende studienummers, die zeer veel belangstelling genieten en meer dan actuele waarde bezitten, hebben een geringer oplage en zijn volledige brochures.

„De Geus".

„De Geus" had een geheel ander doel: De wetenschap, het vrije onderzoek, de publicatie en objectieve gegevens kwamen in gevaar. De wetenschap wil om haarzelf gediend worden en niet in elk geval in het belang van het volk alleen.

Daarnaast stelde ook de Geus zich op het standpunt van onze nationale tradities. Haar stem heeft in de studenten wereld tenslotte zodanige weerklank gevonden, dat de Geus zichzelf opheef, omdat de openbare mening der studenten voor de goede zaak gewonnen was. Men achtte het onverantwoord verder nog risico's te lopen. In de herfst 1942, toen donkere wolken zich boven de toen nog functionerende Universiteiten en Hogescholen samenpakten, was „De Geus" van mening, weer te moeten verschijnen. Na 2 inleidende nummers, waarin de geschiedenis en lotgevallen van elk dezer instellingen geschetst werden, werd het een strijdblad om de studenten en professoren op hun plicht te wijzen ten aanzien van de toekomst van ons wetenschappelijk leven en de naam van ons land in de wereld. Nadat met de zg. studenten contactcommisse geregeld overleg werd gehouden, behaalde men na gezamenlijke krachtsinspanning op het studenten-front een overwinning. Bij de professoren is echter op het ogenblik de strijd nog in volle omvang bezig.

„Vrije Katheder"

Van veel minder betekenis — en ook veel minder verzorgd — is de Vrije Katheder, dat zich later ook op andere terreinen bewoog en in de studenten-wereld slechts weinig feitelijke invloed heeft gehad. Het blad is echter ook van reeds zeer oude datum.

„Het Parool".

In de nazomer van 1940 verscheen, wanneer wij ons niet vergissen, het eerste nummer van „Het Parool", dat zich eveneens in zeer grote belangstelling mocht verheugen. Op minder brede grondslag dan „Vrij Nederland", stuurde het echter in dezelfde koers, welke meer humanistisch dan christelijk was. In tegenstelling met „Vrij Nederland" echter, had „Het Parool" enige malen een zeer moeilijke tijd door te maken en werd eens vrijwel geheel door de Gestapo uit elkaar geslagen. Haar nummers getuigen daar ook van, soms bestonden zij slechts uit een enkel velletje. Later echter groeide „Het Parool" weer sterk op en op het ogenblik is het een der belangrijkste bladen in onze illegale wereld. Vooral Pieter 't Hoen is een der beste illegale journalisten. De oplaag van „Het Parool" is vermoedelijk van 25.000 op 40.000 gestegen en men heeft nog verdere plannen om tot 60.000 te komen. Naast „Het Parool" stond korte tijd „Verzet".

„Je Maintiendrai" en de „Vrije Nieuwscentrale".

Het reeds genoemde „Je Maintiendrai" heeft eveneens een wisselvallig bestaan geleid. Ook hier zijn harde klappen gevallen, maar ook hier bestaat op het ogenblik een uitstekend geredigeerd en bloeiend illegaal blad. De richting is hier min of meer door de katholieke jongeren aangegeven. Ook de „Vrije Nieuwscentrale" komt uit deze hoek. Dit blad blijkt feitelijk nog steeds zeer goed ingelicht te zijn.

„Trouw".

In September 1942 ongeveer ontstond een breuk in de redactie van V.N. De A.R. vertegenwoordigers verlieten de redactie en tevens verloor V.N. zijn R.K. medewerkers. In Januari 1943 ontstond het blad „Trouw" en het blad „Het Drievoudig Snoer", dat direct daarna in „Trouw" opging. Dit blad is het eerste, men zou kunnen zeggen, partij-politieke blad in de illegale wereld, naast de reeds bestaande communistische bladen „De Waarheid" en „De Vonk".

Het eerste nummer heette „Oranjebode" en verscheen ter gelegenheid van de geboorte van Prinses Margriet. Na enige nummers bleek „Trouw" een uitstekende staf van medewerkers gevonden te hebben. Zijn oplaag bereikte al spoedig het toenmalig recordcijfer van 60.000. Het bereikt ook alle volksgroepen van gereformeerden huize. Door zijn (?)twat eenzijdig standpunt neemt dit blad een aparte, maar belangrijke plaats in, in de illegale wereld.

„Ons Volk".

In October 1943 verscheen voor het eerst „Ons Volk". Uitsluitend de strijd tegen den bezetter tot leidraad nemend, richtte dit blad zich speciaal tot de arbeiders en middenstanders. Dit orgaan bereikte ook die kringen. Was de oplage van het eerste nummer aanvankelijk 55.000, het tweede zou al reeds in 80.000 exemplaren de deur uit gaan. Dit blad wordt op het ogenblik zeker het meest gelezen in Nederland. Daarnaast kwam uit dezelfde hoek het studieblad: „De Toekomst", juist voor intellectuelen bedoeld. Het houdt zich uitsluitend met na-oorlogse problemen bezig.

„Oranjekrant".

Apart dient nog vermeld bij de grote bladen de „Oranjekrant", oplage 10.000, een blad, dat geenszins algemeen gewaardeerd wordt. De inhoud strookt namelijk niet geheel met het etiket, waarschuwt het verschijnt. Haar artikelen gaven Max Blokzijl reeds meermalen aanleiding tot opmerkingen. Inderdaad hadden deze artikelen beter in de pen kunnen blijven. Het blad wordt veel gelezen, doch verloor aan gezag door de polemische toon, speciaal t.a.v. de benoeming van Mr. Burger tot Minister en het boek Boisot.

De Communistische pers.

Daarnaast bestaat de Communistische illegale pers, die zich ouder voor doet dan zij in werkelijkheid is. In elk geval is zij op het ogenblik een zeer actieve factor in onze strijd tegen den bezetter. In 1943 voegden zich naast de „Waarheid" en de „Vonk" nog het „Signaal" en „Gluck Auf". Meestal zijn deze bladen gestencild, terwijl alle bovengenoemden gedrukt worden, op de „Vrije Katheder" en de „Vrije Nieuwscentrale" na.

Naast de communistische „Vonk" bestaat ook een revolutionnair-socialistisch „De Vonk" met als devies: Uit de Vonk zal de vlam rijzen (Pusjkin).

De overige bladen.

Zo bestaat ook naast V.N. een „Geillustreerd V.N.". Dit laatste komt uit een kring, welke voorheen in de organisatie van V.N. opgenomen was. Later kwamen uit deze hoek artikelen, aanvankelijk als aanvullingen bedoeld, totdat deze een zelfstandig karakter verkregen. Ook hun illustraties, meestal tekeningen, waren eerst uitsluitend illustraties op de oorspronkelijke text van V.N. Sinds zij zelfstandig werken, is het peil hunner artikelen er niet op vooruit gegaan.

Het blad heeft een kleine oplage en was bijna steeds gestencild. Het jongste nummer is evenwel gedrukt. Op speciaal studiegebied, evenals „De Toekomst", beweegt zich „De Ploeg". Het blad is ontstaan op initiatief van een studiegroep van enige jonge sociaal-democraten. De oplage is gering, het uiterlijk is evenwel verzorgd.

Daarnaast treffen wij nog een gedrukt blad aan „De Vrije Stem". Helaas weten wij hiervan zeer weinig. Het maakt een uitstekende indruk, maar moet een kleine oplage hebben.

Op meer speciaal gebied, evenals „De Geus", beweegt zich de „Vrije Kunstenaar". Evenals voornoemd blad houdt het zich niet alleen met de actieve strijd bezig, maar ook met de naoorlogse problemen op het gebied van de eigen groepering.

Buiten deze bladen, staat nog een blad, dat in Duitsland verspreid wordt onder de daar werkende arbeiders. Het draagt de naam „Het Vaderland".

Sinds enige tijd verschijnt er ook een dagblad „De Nieuwsbode", dagblad van de vrije Nederlandse pers, hetwelk in hoofdzaak de Londense radioberichten publiceert. Het bestaat uit 4 bladen en is gedrukt.

Het is niet doenlijk alle illegale bladen, stuk voor stuk aan een beschouwing te onderwerpen, daarvoor ontbreken ons te veel feitelijke gegevens en zijn de bovenstaande nog zeer gebrekkig.

De geschiedenis van onze illegale pers kan eerst na de oorlog geschreven worden.

Kerkberichten.

Week van 4 Juni t/m 10 Juni 1944

Zo.: Feest van de H. Drievuldigheid.

Di.: H. Norbertus, stichter van de Orde der Norbertijnen.

Do.: Feest van het H. Sacrament.

De gelovigen worden dringend verzocht om zoveel mogelijk 's morgens na de H. Mis of 's middags te komen biechten.

CATHEDRALE ST. ANNA-KERK. Otrabanda.

Pastoor: M. J. v.d. Elsen O.P., tel. 1507.

Zondag:

5.30 H. Mis.
7.30 Kindermis.
9.— Hoogmis.
19.— Lof.

Weekdagen:

Do.: 6.— gezongen H. Mis, daarna Kindermis.
19.— Plechtige opening 40-uren gebed met Veni Creator
Vr. en Za. 5.30 plechtige H. Mis en 6.30 Kindermis.
Vr.: 19.— Lof en Preek.
Iedere avond om 19 uur Rozenhoedje.
Biechten: 's morgens na de H. Mis, op verzoek en na 16 uur.

H. ROZENKRANSKERK, Pietermaai.

Pastoor: C. v.d. Looy, O.P., tel. 2170.
spreekuren: 8 uur en 19.45 uur.

Zondag:

5.30 H. Mis.
7.— H. Mis.
8.— Kindermis.
9.— Hoogmis
19.— Lof

Weekdagen:

5.30 H. Mis (beh. Za.).
6.— en 6.30 H. Mis.
Di.: 6.45 Congregatie voor de meisjes.
Do.: 6.— gezongen H. Mis.
19.— Lof met processie.
Vr.: 6.— Gezongen H. Mis voor de vrede
Za.: 6.—, 6.30 en 7 H. Missen
Iedere dag om 19 uur Lof.
Biechten: Na de H. Mis, Zaterdag tussen 16 en 18 uur, en 's avonds na Rozenhoedje.

H. FAMILIE-KERK, San Mateo.

Pastoor: Th. Exler O.P. tel. 2413.

Zondag:

5.— H.Mis.
6.15 H. Communie uitreiken.
6.30 H. Mis.
7.45 Kindermis.
9.— Hoogmis.
19.— Lof

Weekdagen:

6.— en 6.30 H. Mis.
Do.: 5.— gezongen H. Mis met zegen van het Allerheiligste.
6 en 6.30 H. Missen:
7.— Congregatie voor de meisjes.
19.— Lof.
Vr.: 5.— gezongen H. Mis en 6 en 6.30 H. Missen.
Biechten: na Lof. Zaterdag de gehele dag.
Iedere 2e en 4e Zondag van de maand Predicatie in het Nederlands.

KERK O.L.V. VAN DE BERG CARMEL, Groot Kwartier.

Pastoor P. Elie O.P., tel. 1967. feest- en weekdagen.

Zondag:

5.— H.Mis.
7.— Kindermis.
8.30 Gezongen Hoogmis door het Nederlands Mannenkoor
17.— Lof.

Weekdagen: 6.30 H. Mis (behalve Zaterdag).
Do.: 6.30 gezongen H. Mis.
Za.: 7.— Kindermis
Biechten: elke dag na H. Mis en Zaterdagmiddag.

KERK VAN HET H. HART, Janwé.

Pastoor A. C. de Valk O.P., tel. 2365, spreekuur: 7 — 9 uur behalve Zondag.

Zondag:

5.30 H. Mis.
8.30 Hoogmis.
19.— Lof.
Weekdagen: 6.30 H. Mis (behalve Zaterdag).
spreekuur: 8 — 10 uur, Zon.
Do.: 6.30 gezongen H. Mis.
Za.: 7.— Kindermis
Biechten: elke dag na H. Mis tot 9 uur. **Za.** van 16 tot 18 uur.

H. TERESIA-KERK, Juicio.

Pastoor H. Penninx O.P. tel. 1367 spreekuur 7 — 9 uur (behalve Zondag).

Zondag:

5.— H.Mis.
8.— Hoogmis
19.— Lof
Weekdagen: 6.30 H. Mis (behalve Zaterdag).
Biechten: 's morgens na H. Mis tot 8 uur; Zaterdag van 16 — 19 uur.

KAPEL ST. MARTINUS-GESTICHT.

Zo.: 7.— H. Mis; 16 — Lof.
Weekd. 6.— H. Mis.
Di.: 16.— Lof.
Do.: 17 tot 18 uur Aanbidding voor de vrede.

KERK H. FRANCISCUS VAN ASSISIE, Oranjestad — Aruba.

Pastoor Th. Bartel O.P., tel. 34; spreekuren: alle weekdagen van 7.15 — 8.15 uur, alsmede om 10 uur en om 18.30 behalve 's Zaterdags.

Zondag:

5.30 H. Mis.
7.30 Kindermis.
8.45 Hoogmis.
Za.: 7.— Kindermis
8.30 Lof.

PAUS ZAL SPREKEN.

Volgens een bericht dat ontvangen werd van den Directeur van de Vaticaanse radio door Dr. Max Jordon van de National Broadcasting Company zal Zijne Heiligheid de Paus Vrijdag (heden) om 4 uur E.W.T. (3.30 uur Cur. tijd) een rede houden voor het College van Cardinalen (New York, AP) 1.6).